

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Elfizetési árak:
 a évre 6 pengő félévre 3 pengő
 Egyes szám ára 15 fillér
 Időse egész évre 10 pengő.

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS
 Főmunkatársak:
 Dr. Szász Ferenc, Dr. P. Jánosy Béla.
 Felelős szerkesztő: Dr. Parádi Ferenc
 Felelős kiadó: Tóth Kálmán.

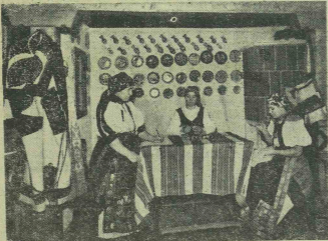
Lapkiadója: MINERVA R.T.
 Megjelenik minden szombaton.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám

Erdélyéri lelkesednek.

Az idei télen tagadhatatlannal az erdélyi magyarság az egyetlen magyar közönség érdeklődésének közepében. Az erdélyi népművészet és háziipar megismerését vásárolták ünnepi ajándékként Budapesten és az ország pontjain, ahová ezek eljutottak. Még az erdélyi kis feleket is, amelyek a karácsonyi ünnepek megszépítésére álltak, kétszeres örömmel vásárolták és bonták szét a

ság fényének, dicsőségének emelésére. Lám, milyen jó, hogy megfogadtuk a jótanácsot, amelyet jövőre tekintő emberek — köztük e lap munkatársai — elnyújtott állapotunkban állandóan hangoztattak: megtanulni, elajánlítani a jelen idők minden várományát, de ragaszkodni minden szép, értékes hagyományunkhoz. Most van amivel többi magyar testvéreink elé állunk: becsülésüket, tüntető figyelmüket kérde-

meleink. De mi a jövőben többre is képesek leszünk. A kevesekben hiűek voltunk, többre biznak ezután. Bárha ez a tudat áthatna az erdélyi magyarságot és különösen lelkesítené ifjúságunkat! Milyen sok szép, jeles tulajdonságot tételezünk föl az erdélyi magyarságról, igazán szegény volna, ha nem tudnánk megfelelni a hozzájuk fűzött reménységnek.

Kalotaszegi író, tojásfestő asszonyok és himző leány.

A magyar baza öln most már a mi száryaink is megerősödhetnek. A művelődés minden útja megnyílik előttünk. Azt a figyelmet, amely most felénk sugárzik, magyar érezyekkel és magyar érezyekkel kell élvén tartanunk és fokoznunk.

A népművészet és háziipar erdélyi központjai jó munkát végeztek az idei télen, de ez a munka további erőfejlesztésekre kötelez.

Ezen a téren a legjobb reményekkel bízunk, hogy nemcsak a hivatalosok, hanem Erdélynek minden lelkes asszonya és ifjúsága lelkesüljön a háziipar, amely az erdélyi gazdasági életnek már a közeljövőben igen erős támasza lesz.

Mi ezt mindenesetre mely hálával vesszük tudomásul a szeretetteljes viszonyozzuk.

Az azonban nem elég részünkről. Arra kell törekednünk, hogy a mi birtokunkban levő ősi értékeket megőrizzük, fejlesszük, tovább virágoztassuk az egyetlen magyar-

minden útja megnyílik előttünk. Azt a figyelmet, amely most felénk sugárzik, magyar érezyekkel és magyar érezyekkel kell élvén tartanunk és fokoznunk.

A népművészet és háziipar erdélyi központjai jó munkát végeztek az idei télen, de ez a munka további erőfejlesztésekre kötelez.

Ezen a téren a legjobb reményekkel bízunk, hogy nemcsak a hivatalosok, hanem Erdélynek minden lelkes asszonya és ifjúsága lelkesüljön a háziipar, amely az erdélyi gazdasági életnek már a közeljövőben igen erős támasza lesz.

EGYETEMI KÖNYVTÁR
 269. 1941.
 KOLOZSVÁR

MAGYAR KÖZÉLET.

A miniszterelnök tanítása.

Teleki Pál miniszterelnök alakja egyre élesebben világosodik meg a magyar közvélemény előtt. Minden beszéde egy-egy kitárt ajtó az ő lelki világába, belső egyéniségébe.

Nem elnéző atyja ő nemzetének, nem is zord bírása, annál kevésbbé önző, számító politikusa. Teleki Pál nemzetének nevelője, tanítója. Ugy szól népéhez, olyan komolysággal és olyan szeretettel, mint a jókarutató tanító az ő tanítványaihoz. Főltárja a veszedelmeket és megmutatja a menekülés útjait, nagy célokat tűz ki és irányt szab a célok felé, őv a könnyelműségtől, szeretetet akar magyar és magyar közt, úgy mint az üdvözítő az ő tanítványai közt.

Legutóbbi tanulságos beszédéből a következő érdekes és általános jelentőségű részeket emeljük ki.

Magyar testvéreik! Még alig pár napja, hogy elmult az év, amely annyi váratlan és rég óhajtott hozott nekünk és annyi váratlan fordulatot adott Európának. Azt hiszem, az új év kezdeténél, de főként az év befejezésével az első szavunk a hála szava kell legyen az isteni Gondviselés iránt, azért, hogy még ma is nyugodt élelet élünk a világ szerencsétlenség, bajai, zavarai közepette. Az elmult év területeket szerzett nekünk. Felszabadította több milliónyi testvérünket és erőben is gyarapodtunk alatta. Aggodalommal tapasztalom, hogy túl könnyen fogtunk hozzá és hogy könnyelműen és helytelen jutok fel ezeknek a területeknek és magyar testvéreinknek a viszualérését. Ez a legfőbb bajunk. Ha rosszul megdolgozunk, meg tudjuk sokszorozni erőnket és ezért állunk meg helyünket mostanáig. De ha egyszer jól megdolgozunk, elkezdünk magunk körül hadonászni, úgy, hogy testvérünk fejét találjuk el. Ne higyük azonban, hogy minden ilyen könnyen megy. Amit megszerztünk, azt meg is kell tartani.

Azonban még forr a világ és bennünk is mindenféle előrelátható és előre nem látható veszély keringez. Nem tudnám most én sem megmondani, hogy milyenek lehetnek ezek a veszélyek, de az embernek el kell készülni arra, hogy ha bármilyen veszéllyel találkozik, szembe tudjon nézni vele. Ennek nagyon egyszerű módja van: az, hogy magyarok legyünk. Hogy veszedelmek környékeznék még? Ez sem új számunkra, hiszen voltunk mindenféle veszedelemben már és megértünk visszatérő veszedelmeket is történelmiak folyamán, de eddig is megbirkóztunk velük, eddig is megálltuk helyünket és ma is itt vagyunk Európában. Ma a veszedelem mindenütt itt van Európában. Moszkvától Lisszabonig terjed és nem tudni, ha Madridban elhajtának egy követ, hol esik le.

Ezután gr. Teleki Pál a következő kijelentést tette:

„Feladatunk: megtartani az országot a világnak.”

Feladatunk: megtartani az országot a világnak.

Ezt tekintem én is első feladatomnak. A világ szá-

mára megtartani egy nemzetet, a maga múltjából. Ez az egyetlen, amit ma megtehetünk és ha a világ számára meg tudjuk tartani a nemzetet, akkor megtettük kötelességünket.

A másik feladat az, amelyet úgy nevezünk, hogy *szentistváni feladat*. Ez a szentistváni feladat a soknyelvű országnak a vezetését jelenti. Nálunk nemzetéhez való tartozás nem azt jelenti, hogy valakinek magyarnak, térszülőkeres magyarnak született, nagyszülőtől, dédszülőtől származott, az országban ősei is itt éltek, hanem az, hogy vállalja a magyar nemzet közös feladatát.

A földkérdésnél legfontosabb, hogy az egész országnak házhelyük, otthonuk legyen. Az otthonon a családon épül fel az ember, mert az otthon a család nagyobb mérete a háza és a nemes. Más szor a legfontosabb, hogy a föld azoknak a kezébe legyen, akik a nemzeti feladatot vállalják, mert dönti el, mennyire tartozik a nemzethez.

Az ipar után itt van a kereskedelem. Célnk, hogy a kereskedelem szervezettebb legyen. Amit Magyarországon csinálnak, az természetesen egyes az idősleges háborus gádzárdokosra van alkalmas.

A közlekedés terén uti, vasuti és vízi hálózat fejlesztésére kell törekednünk. Nemcsak sok új terület kell beszerezni, hanem az új területtel személynak egész formája is tökéletesen megváltozik.

A földreformtörvény, amelyet átvettem a parlament elé terjesztett *tizéves programot állít fel*. Ezalatt az idő alatt és ként legalább *szélesebb föld kiosztását* írja elő, és *sen egymilliótszáz ezer hold kiosztását* véve teret. Az elmult első esztendőben szélesebb földnél több földet osztottunk ki, vagy van kiosztás alatt.

A magyarság szerepe Európában

Ez a nemzet, hogyha tartalmát és formáját megtartja, hasznos lesz Európára nézve. Nem csak abból a szempontból lesz hasznos, hogy értékes ember, bátor, találékony, ezermester nemzet. Járard és azért is, hogy a jövő a mi különböző származású embereket összefogó nemzetfoglalmunknak kezdő Európának ez a része, ahol mi élünk, egyes nemzetiségű területekből áll. Es itt a megoldás csak a megértés lehet. Ez a lelki megértés a mi ezérves nemzetfoglalmunknak felel meg, ezért, az, ami felé Európára megy, ha valóban megtalálja a maga útját, csak tanulhat a mi nemzetfoglalmunkból. S ha mi akarunk megélni, akkor az egész világgal és Európával szemben olyasmint tevéünk, amely a nemzetet Európában magasra fogja emelni Európa összes nemzetek között.

Szórakoznak az angolok — a légvédelmi pincében.

Az angol városok elleni német bombatámadások miatt a lakosság napjának és éjszakájának nagyrészt a pincékben tölti. A gyakori légiriadók felízgatott közönségét a pincékben kedélyes műsorokkal szórakoztatják. Ennek dacára szakorvosok véleménye szerint a légitámadások óta különféle betegségek terjedtek el a pincék rossz és hideg levegője miatt.

A Magyar Népi külpolitikai szemléje.

Mi van a magyar-jugoszláv viszony mögött? Amikor Sándor jugoszláv királynak a francia kikötővárosban, Marseilleben történt meggyilkolása után a genfi népszöveg-ségi ülésen Magyarországnak szinte kétségbeesetten kellett védekeznie a gyilkosság gyanúja ellen, a régóta levitézlett Titulescu volt román külügyminiszter dühös támadásával szemben, alig lehetett gondolni arra, hogy valamikor, nem is túlságosan hosszú idő múlva ez a viszony a legmelegebb baráti érzületté változhatik. Mert azzá változott. A legtöbb megkötött magyar-jugoszláv barátsági szerződés ennek a legnyomatékosabb bizonyossága. Legújában is megállapították hivatalos jugoszláv helyen, hogy ez a baráti viszony értékes előmozdítója a nemzetközi békének. Az az érzésünk, hogy e baráti viszony kialakulásának a hátterében nem kis mértékben ott szerepel a Jugoszláviába bekebelezett Horvátország történelmi rokonérzése Magyarországgal szemben. Jól tudjuk, hogy a szerb-horvát ellentétek még ma sincsenek tökéletesen kiküszöbölve, de azt is jól tudjuk, hogy Magyarország az 1867-iki kiegyezés-kor úgynevezett „fehér lapot” nyújtott Horvátországnak, mely e fehér lap révén kapott széleskörű önkormányzatot, belügyi és kulturális függetlenséget Magyarországtól, s élt vele egészen a világháború végéig. Jól tudja ezt Horvátország is és aligha tévedünk, ha ebben a történelmi múltban keressük a horvátok rokonszenvét a magyarok iránt.

Angol békemozgalom? Kétségtelen, hogy a szünet-nélküli bombázás, melyet a német légi haderő majdnem naponta Angliára, s főként Londonra zúdít, megrázó hatással van a lakosságra, melynek napi élete mindjobban a földalatti ötvöhyekre korlátozódik. Város német bombázást nem bírhat sokáig a lengyelek. Lelkileg nem bírta a szörnyű órákat, s feladták a várost.

Az angol szívszobb, az angol hidegvérrel sok pompás bolgort osztanak a regényekben. De úgy látszik, az angol

hidegvér is kezd lassan megmozdulni, mert már kezd mindjobban hátra-vertre menni a játék, Pritt angol politikus, egy szélső jobboldali párt vezére, most mozgalmat indított a további háború megakadályozására. Nem akar kevesebbet, mint hogy Churchill miniszterelnök távozzék és egy, népkormány alakuljon, mely békét kötne Németországgal. A mozgalmat nem igen lehet komolyan venni, mert a háborús angol kormány még mindig erősen tartja magát, főként, mióta mind jobban kibontakozik egy remélhető nagyobb amerikai segítség lehetősége.

Újabb német-orosz szerződés. Németországgal újabb kereskedelmi szerződést kötött Oroszországgal, s ez a tény, azért bír rendkívüli jelentőséggel, mert azt jelenti, hogy teljesen csődöt mondott Anglia minden erőlködése, hogy e két nagyhatalom közl éket verjen. Ez a szerződés legmesszebbmenőleg szabályozta azokat a kereskedelmi kapcsolatokat, melyeknek egyidejű politikai jelentőségét haszatlannak volna tekinteni Németország korlátozott mennyiségben szerezheti be petróleum-szükségletét Oroszországból. Már pedig tudjuk, hogy a háború folytatásához és győzelmes befejezéséhez Németországnak csak petróleumra van szüksége, amiből benzint tud gyártani. Oroszország nem feledezett meg arról, hogy Oroszengyelországot és egyéb területeket a tavalyelőtti német-lengyel háború adta neki vissza, jóformán véráldozat nélkül. S ha az újabb kereskedelmi egyezmény mellett még figyelembe vesszük, hogy a német-orosz határ végleges megállapítását is befejezték, akkor a kettő közti kapcsolat nem hagyhat kétséget az iránt, hogy Oroszország nem fordít háttat a tengelyhatalmakkal. Az orosz nagyhatalmi vagy még nem lakott jól. Oroszország egy szép napon megkísérli Moldovára is rátenni a kezét. Ezt pedig sokkal könnyebben teheti, ha német birodalommal továbbra is fenntartja az eddigi jó szomszédi viszonyt.

Az egyházak hivatása.

Irta: Vásárhelyi János, református püspök.

Hála Istennek, minden egyházban kezdenek megmozdulni a lelkek és elindulnak keresni azt az erőt, mely a szeretet megújító szolgálatára indíthatja őket. Tudnunk kell azonban, hogy a vallási ébredésnek egy nagy kísérője is van, amely kísérésnek veszedelmétől óvakodnunk kell. A megújuló egyházi élet ugyanis mindig azzal jár, hogy kielezi a felekezeti öntudatosságot és innen már csak egy lépés van a felekezeti harc és gyűlölködés és irigykedés felébredéséig. Mondanunk sem kell, hogy a gyűlölködő felekezeti harc különösen felekezetiileg nagyon megosztott magyarságunkra nézve végzetes szociális veszélyt jelent. Amennyire örvendünk kell a hitélet ébredésének, amilyen komoly és szent kötelességünk kivonni résznikeket saját egyházunk minden olyan áldott munkájából, mely a lelkek vallás erkölcsi megújulását szolgálja, éppenolyan komoly felelősséggel kell vigyáznunk arra is, hogy a felbúrt erők valóban helyes cél szolgálatába állíttassanak. Mi legyen ez a cél? Az én édesapám is református pap volt, sokszor hallottam tőle, amint a következő képpel világította meg a különböző egyházak munkásságának isteni rendeltetését. Az egyes egyházakat — mondotta — szent edényeknek rendelte a Gondviselés avégből, hogy megőrizzék és elvigyék az örvényesség után szomjuhozó hűvekhez az Evangélium élő vizét. Az egyik egyház drága, díszes, ékes antik kehely, a másik egyszerű, tiszta üveg pohár, de akármilyen legyen is, rendeltetése minden egyháznak ugyanez: Vinni az evangélium megtartó erejét a gondjaira bízott lelkekhez. Mondhatjuk azt is, hogy a különböző egyházak, különböző utak, melyeknek mégis csak egy közös céljuk van: Elvezetni a lelkeket az Isten szívéhez, hogy ott találjanak bűnbocsánatot, hitet, megújulást.

A kérdés most már az, hogy mi történik akkor, ha az egyházak munkája emberileg lehetséges mértékig ezt a célt elérte? Mi történik, ha a lelkek Istennél valóban békességet, megújulást találtak? Mit eszelekedjenek megerősödött hitük erejével? Egy másnak essenek, hogy egyik egyház a másikat eltiporja? Ez az a parancsolat, melyet az Istenhez hazaérkezett gyermekek az ő Mennyei Atyjától nyerneik Ki jöhetné ki a feladatot, ha nem a lelkek Királya, az egyházak isteni szívű Mestere, az Ur Jézus Krisztus? Es ő mit mond? „Uj parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek“.

Ime ez az a terület, ahol a különböző egyházak hívei találkozhatnak, a hitük áldó ereje mellett bizonyosságot tehetnek. Az ajándékok között különbsé-

gek vannak, de nincs különbség a célban. A cél minden egyházra nézve ugyanaz, a cél: a szolgáló, segítő szeretet erejével bekötözni a sebeket, felemelni a lezuhottakat, vigasztalni a szomorkodókat.

Ez a terület az, ahol az egyházak találkozhatnak és lelki értékeikkel a világ megújításán dolgozhatnak. Ime itt van az egyházi élet kérdésében való helyes állásfoglalásnak a titka. A titok megjelölése ez egy szóban van adva: Szeretet. Imádságos hűséggel, odaadó áldozatkészséggel kell résztvennünk egyházunk minden munkájában, mellyel a lelkek megújítására törekszük, de tisztán kell tartanunk szívünket minden gyűlölködéstől, elfogultságtól, tudván azt, hogy „ha egész hitem van is, ugyannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyőkről, szeretet pedig nincesen énbenem, semmi vagyok“. Mint az aranyat a tűz, egy hitbeli nézetem és szándékaim isteni valóágát a krisztusi szeretet próbálja meg. Ha hitem ezt a próbát nem állja ki, nem valódi, nem krisztusi hit az. Az egyházak munkásságának tudniok kell, hogy helyes állásfoglalásunk kiérlelésének a szeretet a próbája. Tudnunk kell, hogy csak ez az egyetlen út az, amely nemzetünk szolgálatára az egyházak előtt nyitva áll. Egy szenvedő, ezer sebből vérző nemzet várja a könyörülő szamaritánus lehalló vigasztalását, sebgyógyító olaját, gondzó jószágát. Mi lesz a sebesítél, ha a segítségére hivatott szamaritánusok vitatkoznak, veszekednek, harsbakedzenek egymással? Bizony a kipusztult, véreben fetengő sebesítél ott pusztul az útszélen s a perlekedők lelkeről senki sem veszi le az isteni Mester átkának súlyát. „Távozzatok tőlem, ti átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és az ő angyalainak készítettet. Mert szegtem és nem adtatok ennem, szomjuhoztam és nem adtatok innom, jövény voltam és nem ruháztatok meg engem, beteg és fogoly voltam és nem látogattatok meg engem.“

Miért ne tudnának Krisztus magyar egyházi nyitlan és bocsúltesen, a krisztusi szeretet lelke és tanúsága szerint egymás jogainak és lelki érdekeinek teljes figyelembevétel mellett vállaltve dolgozni az egység magyar nemzet lelki megújítása, megtartása, szociális, társadalmi felemelése érdekében?

En azt hiszem tudnak és fognak is. Az elmúlt néhány években Erdély magyar egyházi megmutatták, hogy a magyar nemzet érdekében szép és jó is a béke és együttműködés. Hiszem, hogy ezen az úton haladunk tovább ezután is. Így tölti be minden egyház áldással szent hivatását magyar hazánk javára.

Az erdélyi katolikus egyházmegye a bécsi döntés után.

A bécsi döntés, mely Erdélyt két darabba vágta, s ezzel ezeresztendőes egységet akarva-nem akarva megbontotta, minden vonatkozásában, de főként az egyházak szempontjából kényserrel helyeztet teremtett. Ez a kettőbe szelés mind a három erdélyi magyar egyházat egyformán érintette, mert mind a három jókora területet veszített el eredeti állományából. Ha így lehet mondani, ebben a tekintetben még az unitárius egyház járt valamennyire jobban, mert ha vesztett a kettőbe szelés folytán, nyert azért, hogy az anyaországi unitárius hívei újból az erdélyi unitárius püspök körül csoportosulhattak, egyetlen egyházmegyét alkotva.

A katolikus egyházmegyének majdnem pontosan egyharmada maradt jelenleg még román területen. Ez a lesszakadt tekintélyes rész nem maradhatott pásztor nélkül, főként az első idők keservessége és reménytelen hangulatában. Most öt hónap után, meg lehet állapítani, hogy a világháborús összeomlás következménye az elején se volt annyira keserű és, mint az az elszakadás, melynek fájdalmát a nyomorúságban egyedül melegegetett magyarságunk Romániában maradt része oly elevenen érezte.

A visszamaradt katolikus magyarság soha meg nem fizethető hálfával gondolhat jelenlegi püspökére, Márton Aronra, aki önként vállalta a kisebbségi magyarság további terhet és megpróbáltatását. Ott maradt lesszakadt nyája közt, amely így nem futott, nem

züllött széjjel, mert érezte, hogy a pásztor erős és áldó keze összefogja és megvédi a külső veszedelemtől. Ez férfias, több: apostoli eszelekedet volt a püspöktől, aki minden nehézség nélkül megtehetette volna, hogy átjön az egyházmegye nagyobb felére, s maga helyett megbízottat hagy a csonka egyházmegye kormányzására.

A püspök azonban, aki tudja az apostoli kötelességét s tudja, hogy mindig a gyengébbnek kell a támogatására szietni, nem így tett, hanem ott maradt a gyulafehérvári püspöki palotában, s ideküldte püspöki helytartóját, Sándor Imre székesegyházi kánonokot, hogy az 5 nevében és az ő kormányzati elvé szerint feje legyen az anyaországhoz visszafért erdélyi részek katolikus magyarjainak. Ezt a bölcse kormányzati intézkedést a gyakorlat mindenen igazolta. Az egyházmegye, bár két országhatárain terül el, egységes maradt, mert kormányzása azonos elvek szerint történik, anélkül, hogy akár egyik, akár a másik állam ebben a tekintetben nehézséget tudna, vagy akarna támasztani a lelkekért végzett munka elé.

Erdély valamennyi magyarja reméli azonban, hogy nincs messze már az az idő, amikor megint egyetlen testté válnak a most elszakadtn élő egyházmegyék és egyházkerületek, s egy pásztor vezetése mellett egy közös éneken zeneknek hozsanát az Istennek, aki a lelkek régi egységét újból megteremtette.

(dr.)

Hazaért az anyaországi Unitárius Egyházmegye.

Erdély földje nemcsak természeti kincsekben gazdag, hanem az emberi lélek értékes adományában is bővelkedik. Ez a az egyházak közötti békeknek és kölcsönös megértésnek történelmi hagyományokkal megszentelt hazája. A fejedelemség korában Erdély volt az Unitárius Egyház bősége. Itt él ma is a világ unitárius híveinek egyetlen püspöke.

A magyar Unitárius Egyház a világháború után széjjelszakadt. Az anyaországi Duna-Tisza melléki kilencedik egyházkör kivált akkor az erdélyi egyetemes Unitárius Egyházból és mint önálló egyházkör működött Józán Miklós püspöki vikárius vezetésével. A bécsi döntés következtében fölélegessé vált a kényszerű különválás. Az Unitárius Egyház rendkívüli főtanácsi ülése a híveknek és az egyház vezetőknek kívánságára kimondotta a visszatérést.

A január 12-én tartott ünnepélyes egyesítő-ülésen a Kormányzó Úr képe alatt Dr. Kiss Elek püspökhelyettes megrázó szavakkal esetelte a kisebbségi sors 22 nehéz esztendőjét, amely az unitáriusok számára mégis a munka és az alkotás korszaka volt. Hiszen ez alatt az idő alatt létesült 10 új egyházközség a emelkedtek csaknem a semmiből az új egyházi középületek Kolozsváron...

— Szívünk, akaratunk, érzésünk tiszta. — Adjatok hozzá tapasztalatot ti, akik odaát életek egy szá-

bad hazában — folytatta — majd áldását kérte Kormányzó Úrnakra, akinek dicsőéges, bölcse kormányzása lehetővé tette e történelmi nap megérését.

Kiss Elek dr. szavaira Józán Miklós püspöki vikárius válaszolt az anyaországi unitáriusok nevében. Beszédét a megindultság és a megbátódlóság öntötte el.

— Hosszu 22 év után újból eljöttünk ide, — kezdte beszédét, — hogy tovább folytassuk azt a munkát, amelynek szíja egyszer elszakadt. Tudnotok kell, hogy 22 éven keresztül mi sem voltunk boldogok, hiszen édes anyaszentegyházunktól szakítottak el. Ha valaki érez köztetek, hogy mit jelent számunkra Torockó, Torda, én érzem! Egyikben gyermek voltam, a másikban pap! Életem jobbik fele maradt ott s a kin még nem számít meg sajogni Torockóért, Tordáért! És ha valami eloszlathajt e kint, akkor az csak az lehet, ha a mi vallásunk tovább is a magyarság lesz és hitünk a Magyar Híszkegy!...

Ezt szeretném, ha megértene mindenki, hogy egyszer keblünkre ölelhessük azokat is, akiket még határok zárnak el tőlünk. A felénk nyújtott kezet örömmel fogadjuk s tudjuk, hogy ez a kézfogás kötelez is. Mától fogva örömtőlük újból a mi örömmünk s bánatunk a mi bánatunk. Fogjuk meg hát egymás férfikézét, hogy Trianon sötét árnyéka soha ne kerülhesen többé ránk!...

Külföld

Bulgária felé irányul a figyelem. Filof, bolgár miniszterelnök a napokban érkezett haza Bécsből. Egyidejűleg elterjedt a hír, hogy beleegye miatt valószínűleg a közeljövőben lemond. A lemondás nem történt meg. Néhány napon keresztül a Balkánon igen élénk politikai élet folyt. Szovjetország jelentésére hívta haza követeit a Balkán minden fővárosából. A török államtól a török-bolgár határvidékre utazott. Jugoszláviában rendkívüli korlátozásokat léptettek életbe a vasúti forgalomban január 15-ikétől kezdődőleg. Romániával kapcsolatos új orosz tervekről is hírek terjedtek el. A német sajtó nem cáfolja, hogy Németország erőteljes támogatást kíván nyújtani a Balkánon és a Földközi-tenger keleti részében harcoló olaszoknak. Ezzel kapcsolatban is igen fontosnak tartják Bulgária további magatartását.

Bulgária békés revíziót kíván. Filof bolgár miniszterelnök politikai beszédében hálásan emlékezett meg a tengelyhatalmakról és Szovjetországáról, amelyek lehetővé tették a szegénytelen páriszkörnyéki béke revízióját Dél-Dobruzsra vonatkozólag. Ez a terület már visszatért a anyaországhoz. Filof szerint Bulgária boldog lesz, ha több revíziós igényeit is békés úton oldhatja meg.

Újabb gyilkosságok Romániában. Romániában már régebben hivatalosan feloszlatták az úgynevezett légionista rendőrséget, azonban a kormány nem tudott mai napig rendelkezésének érvényt szerezni. Különösen vidéken több helyen tovább folytak ezen „rendőrség” által elkövetett terrorcselekmények. Legutóbb Alexandru volt királyi helytartót lőtték le, aki félholtan menekült a merénylők karmaiból, azonban rövidesen behalhat súlyos sérüléseibe. Manu a kormányhoz benyújtott emlékiratban tiltakozott a politikai gyilkosságok ellen és követelte Jorga és Madgearu

gyilkosainak megbüntetését. Manu ügylászik elfelejtette, hogy röviddel ezelőtt ő biztatta a tömegeket Bukarestben politikai gyilkosságokra, amikor a magyarok ellen uszította hallgatóságát.

Romániának nincs megfelelő képzettségű iparososztálya. A hunyad megyei bányavidékek igazgatósága márcól-holnapra felmondott magyar munkásainak. A megüresedett állások a vasgárdisták vették át az uraimat és megerősödtek a magyarüldözések, az összes üzemek termelése lecsökkent. A román származású iparosok képzésére, hivatalos román megállapítás szerint, alacsony színvonalon mozog. Ezek nem tudják helyettesíteni a kiüldözött, szakképzett magyar munkásokat. Románia többi vidékein is megjelent az ipar és a gazdasági élet a magyarok kiüldözése következtében.

Korlátozták a hajózást a román tengerparton. A román hajózási minisztérium rendeletet adott ki, amely megtiltotta a hajóknak engedély nélküli közlekedését a román partokhoz. A kikötőbe a hajók csak engedéllyel és a kiküldött hatósági őrhajók irányításával evezhetnek be.

Antonescu elleni vádakat a titkos román rádióleadóban és nyílt kiáltványokban. Romániában ismét működik a titkos rádióleadó és ezúttal Antonescu ellen végez kirohanásokat. A leadó szerint Romániában mindazokat, akik az igaz Romániáért harcolnak, hőrtönbe vetik. Ennek a rendszernek meg kell szünnie. Ezért hamarosan ismét vér fog folyni. Egyidejűleg Antonescu táborokhoz ismeretlen szerzők kiáltványt juttattak el, amelyben megvádolják az államvezetőt, hogy segédkezett nyújtott Románia tönkretételéhez és elpusztításához. A vádirat szerkesztésével Manuhoz közelálló személyeket gyanúsítanak.

Horia Sima vasgárdista vezér népszerűbb Berlinben, mint Antonescu. Napokkal ezelőtt elterjedt a hír, hogy Antonescu román államvezetői fontos megbeszélésekre Berlinbe várják. Berlinben megeáfolták a hírt, de kijelentették azt is, hogy közelebről Horia Sima román vasgárdista vezér érkezik Berlinbe.

A budapesti Lubé kávé- és tópszert üzem

tiszelettel közli i. t. vásárlóival és azokkal, akik vásárolni óhajtanak, hogy eladói (u t a z ő i)

PÉNZ FELVÉTELÉRE NEM JOGOSULTAK.

Megállapították a végleges német-orosz határt. Lengyelország feloslása után ideiglenes határt jelölték ki Németország és Orszország között. Most új egyezményrel megszabták a végleges határokat. Együttal megállapodást kötöttek az orosz érdekerületen maradt német és a Németországnak jutott oroszok, litvánok és észtek kicserélésére. Az átköltözés határideje két és fél hónap. A kiesérelt lakosság vagyoni kérdéseit közös egyezmény szabályozza.

Roosevelt minden áron meg akarja segíteni Angliát. Roosevelt, az Egyesült Államok ismételt megválasztott államelnöke teljes felhatalmazást kért arra, hogy Angliát minden eszközzel győzelemre segítse a tengelyhatalmakkal szemben. Roosevelt ezt azall indokolja, hogy Németország győzelem esetén az Amerikai Egyesült Államok „biztonsága” is veszélyeztetve lenne. Ezt a véleményét eddig még bővebben nem magyarázta meg. Nem felejtethjük el, hogy Roosevelt közvetlen megválasztása előtt sokkal békésebb hírokat pengtetett. Épen ő szavaztatott meg egy törvényt, mely szerint országa háborúzó félnek hadianyagot nem szállíthat. Sikeres megválasztása óta rendkívül harciasan viselkedik és a jelek szerint országát a jelenlegi háborúba szeretné belevinni.

Nem használhatók az amerikai fegyverek. Az angol hadvezetőség jelentést tett a kormányoknak, hogy az Amerikából érkezett hadianyag nagyrésze elavult. A repülőgépek fegyverzete gyenge, a vezetőfülke védelme és a gépek mozgóképessége elégtelen. A korszerű német felszeréssel az amerikai hadianyagok nem tudják felvenni a versenyt.

Amerika hasznát akar húzni Anglia régi helyzetéből. Az elmúlt héten jött a hír, hogy az északamerikai Egyesült Államok a közeljövőben épnek Anglia oldalán a háborúba. Nem történt meg, de ezzel szemben Amerika Roosevelt megterkedésében is megmaradt eredeti álláspontja mellett, hogy Anglia minni vásárlást azonnal fizesse ki amerikaiaknak. Mivel Anglia az arany már kifogyott, Amerika az angol armatokra pályázik. Anglia minni szállítmányért egy-egy szigettel et. Most legutóbb Trinidad-szigetet is át Amerikának.

Eszakamerika már Kanadára is nyitott. Az Északamerikai Egyesült Államok nagyon jól keres a európai háború révén. Azon a éven, hogy „megsegíti” Angliát, adre ráteszi kezét az értékeses angol gyarmatokra. Most legutóbb: Egyesült Államoktól északra eső szigad „ingot” Koronagyarmatra, Kanadára vetett szemel. Kanadán túl szakra Alaska felsziget az Egyesült Államok birtoka. Ezzel a területtel azonban nincs közvetlen szárazföldi összeköttetése. Most az Egyesült Államok igéretet tett Angliának, hogy a Kanadából átenged a szárazföldi összeköttetésre alkalmas sávot, esethe hajókat és fegyvereket szállít az angoloknak.

Bűnbakokat keres az angol kormány. Churchill „angol miniszterelől” Amerikában azt a hírt terjesztette el, hogy az angliai kommunista párt a jelenlegi kormány megbuktatására törekszik. Amerikában Churchill ilyenirányú hirdéseit annak tulajdonítják, hogy az angol kormány ezzel akarja Amerika erőteljesebb segítségét kisérgetni. Másrészt pedig az előrelátható háborús kudarc után majd azt állíthatja Churchill, hogy kormányának munkáját a kommunista akadályozták meg és emiatt vesztette el a háborút. Ezzel tehát mára akarja hárítani a felelősséget azokra a háborúért, amelyet kizárólag ő és a pártja idézett elő.

Titokzatos betegségek az angol hadseregben. Az angol védelmi vonalakban az utóbbi időben számos megmagyarázhatatlan megbetegedés történt. A katonák között spanyolnáthához hasonló láz lépett fel, amely tömegesen szedte áldozatait. Az eddig ismert gyógyszerek hatástalanok maradtak. Így az egyik támaszpont ezernegyszáz főnyi legénységéből négyszázan fekszenek a rejtélyes betegségben. Az angol kormány kiváló szakorvosokat küldött ki a betegség okának kiderítésére.

Indiában fokozódott az angol ellenállás. Az angolok Indiában több ezer személyt tartóztattak le, mert azok a háború ellen foglaltak állást. Hosszabb börtönrre ítélték az indiai nemzeti mozgalmak vezetőit is. A tüntetők és a rendőrök között véres összecsúszások voltak. Az angolok ugyanis India népét erőszakkal a harcokra szállítják. Az angol erőszak dacára az indiai szónokok bejárják az egész országot és mindenhol a háború ellen izgatnak.

Délamerika nem fogadja be a menekült európai zsidókat. A Délamerikai Államok partvidékén az utóbbi időben több európai hajó jelent meg. Ezeknek fedélzetén különböző európai államokból menekült zsidók tartózkodtak. A délamerikai kikötőhatóságok nem engedték meg, hogy az utasok partraszálljanak, azaz az indokkal, hogy hamis útlevelel érkeztek.

Csókák, varjak, szarkák és hollak a francia étlapon. Franciaországban szabadon maradt területén egyre nagyobb méreteket ölt az élelmiszerhiány. A husmentűek szinte teljesen eltűntek a piacról. A baromfi piacon eleinte nagy meglepetést keltek a lyukok, kacsák és libák helyett a kopposztott varjak, csókák és szarkák. A közönség azonban kényszerlősből hamarosan megszokta az új „baromfiakat” és a piacra naponta felhozott szárnyasokat darabonként 10-12 frankért (kívülbelül 1-2 pengő) valóssággal elkapkodja.

Feltámadtak az amerikai indiánok. Évekkel ezelőtt már csak gyermekmesékben olvashattunk az amerikai indiánokról. A fehér emberek hódítása majdnem teljesen kipusztította az amerikai vörösbőrű emberfajtát. A fehér emberek elől az őserdőkhöz évekkel ezelőtt visszahúzódtott indiánok mostanában ismét hallhatók magukról. Legutóbb a délamerikai Brazília és Venezuela államok határait egy bizottság akarta végelesen megállapítani az őserdőkben. A bizottságot mérgezett nyilakkal és dárdaikkal felfegyverzett, többszáz főnyi indiai csapat támadta meg. A küldöttségnek öt tagja súlyosan megsebesült, de hír szerint még ellenáll a támadóknak. A rádióon kórt segítségért Brazília katonaságot küldött ki a veszélyeztetett bizottság felszabadítására.

Élelemhiány Finnországban. Finnországban az egy év előtti finorosz háború, a rossz termés és a szállítási nehézségek miatt az elsőrendű élelmiszerekben nagy hiányok mutatkoznak. A finnek az amerikai vöröskereszthez fordultak, különösen zörműek, kenyérliszt és több más fontos élelmiszer beszerzéséért. Hangsúlyozták azt is, hogy a takarmányhiány pusztulással fenyegeti az ország egész állatállományát.

Ujjalakították a dán kormányt. Német újsógek részletesen foglalkoznak a dán kormány átalakításának kérdésével. A német külügyminisztérium felhívatalos lapja határozott követeléseket állít fel a kormány átalakításával kapcsolatban. A dániai nemzeti szocialista párt iránt Berlinben igen nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Mi újsógek a színházi világban? Minden színházi eseményről pontosan beszámol szines riportjainval, cikkeivel a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. A Délibáb ára csak 14 fillér.

Biztosan magyar egyezzen meg, hogy a magyar egyháznak birtokaitól intézte a

Minerva Biztosító Részvénytársaság!

Többet magyar költéséért
biztosítsa magát!

HÍREK

BŐTTI NAPOK ERDELYERT.

A társadalmi megsegítésnek sokféle formája van és a szeretet, mely a segítség vágyának mozgatója, találatlan. Ez a találatlanyság adta az ötletet a Magyar Társadalmi Egyesületek Szövetségének is arra, hogy mozgalmat indítson a sokgyermekes székely családok megsegítésére, melyek a 22 éves idegen uralom alatt teljesen leszegényedve, kitarítottak magyarságuk mellett. Miben áll ez a mozgalom?

Azok, akik ennek a mozgalomnak a tagjává szegődtek, megfogadták, hogy a hét egyik napján nem ebédelnek, s az el nem fogyasztott ebédjüket összegyűjtik és minden hónapban elküldik egy székely családnak. Az így begyűjtött pénzből havonta egy család 30 pengőt kaphat, ami a mostani nehéz viszonyok között, ha nem is sok, de nem is megvetendő segítség annak, akinek még ennyire sincs. Az eddigi értesülések szerint, január havában már 800 olyan megsegítésre érdemes székely községet írunk össze, melynek nagycsaládú lakosai segítségben részesülnek.

A mozgalom lelkes és gyakorlati megindulás és a legmelegebb elismerés illeti mindazokat, akik ezt a mozgalmat támogatják. Mert nem kell tagadni, hogy Erdélyben nagyon sok a szegény székely ember. Az idegen uralom a székely embert megfosztotta kereseti lehetőségeitől, aztán megnyomorította elviselhetetlen kőzterhekkel, s ha nem bírta azokat, rákötölte a végrehajtót, aki aztán végleg elfánta. Ezzel a módszerrel züllesztette természetén a székelységet. Meggyengítette, hogy koldussá tegye, hogy azután tesjí és lelki rahszoltságba taszítsa. A székelység tehát, mely a tenger szenvedés dacára sem aljasodott le lelkiileg a rahszoltságig, megérdemli, hogy minden lehető módon segítségére siessenek.

(dr.)

A székelység tiltakozott a román régámság ellen. A román politikai vezetőknek egyre hevesebb ígafására a székelység két tiltakozó nagygyű-

léssel válaszolt. A gyergyói és csiki székelyeknek január 12-iki gyergyószentmiklósi gyűlésén 30.000 ember jelent meg. A szónokok felháborodással tiltakoztak a román állítások ellen és egyhangú lelkesedéssel fogadták el az alábbi határozati javaslatot:

Gyergyó népe tiltakozik a román sajtó és rádió minősíthetetlen rágalmaival ellen. A román megszállás alatt kimondhatatlan szenvedéseit még nem felelte el. Nem akar visszaterelni a rabtságba, ezért ezt az ösívérrel szerzett magyar földet, életét árán is meg fogja védelmezni. A székelység mindig magyar volt, magyar ma is és az marad mindhalálg.

A gyergyói nagygyűléssel egyidőben Háromszék megye székely népe is élesen tiltakozott a román hazugságok ellen. Háromszék megye felsőrészéből 12.000 székely férfi gyűlt össze Kézdivásárhelyen. Székelyudvarhely és Szászrégen magyarsága is tiltakozó gyűlést rendezett a bukar esti zsitások ellen. A zászlódszék körülzött Székelyudvarhelyen 20.000 ember gyűlt össze és telt hitvallást Magyarország mellett. A szászrégeni gyűlésen 6000 ember vett részt.

Terv a gyergyói községek villamosítására. Gyergyószentmiklós környékén 8 községet akarnak villamosítással ellátni. Erre a célra a Gyilkostó vízi erejét fogják felhasználni. Eddig Gyergyószentmiklós egy nyersolaj motor látta el árammal. Ez az ízem azonban nem gazdaságos. A vízerő segítségével nagyon olcsón lehet termelni villamosáramot és így lehetővé válik a községeknek olcsó villanyárammal való ellátása.

A gyermektelen házaspárokat megadóztatják Háromszéken. Háromszék vármegyében most gyűjtötték össze a születési és halálozási adatokat. Az adatokból kiderült, hogy a megyében a születések nem lépik túl a halálozások számát. Ez a szomorú tény arra indította a főispánt, hogy javaslatot terjesszen a kormány elé. A javaslatban Háromszék vármegye a többgyermekes családok megsegítését és az agglégényeken kívül a gyermektelen házaspárok megadóztatását is kéri.

Román tanítók az erdélyi iskolákban. Ismeretes, hogy a román uralom alatt a szentesizta magyar vidékeken sem voltak magyar tanítók.

Szekélyföldön olyan tanítók tanítottak, akik egy szót sem tudtak magyarul. Ezzel szemben a magyar közoktatásügyi minisztérium 1200 román tanítót nevezett ki az erdélyi iskolákhoz. Nagy gondot okozott minisztériumnak, hogy sok román tanító elhagyta helyét és ezeknek helyére nem lehetett románokat kapni. A bajon úgy segítettek, hogy 350 magyar származású, de románul tudó tanítót helyeztek át olyan iskolákba, ahol a tanulók nagyrésze román.

Új földgazdoforrás Magyarországon.

Meyeri Sándor békési kisgazda bírótokán a kútaj mélyítette. A munkálatok közben észrevette, hogy a víz egyre zavarosabb és amikor lámpával szálltak le a mélybe, a víz lángzó lobbant. A gazda gázforrásra bukkint és igen olcsó, de élmés készítményeket csináltatott, ameynek segítségével egész gazdaságát gázvilágításra rendezte be. A leleményes gazdákódó a felfedezést bejelentette a hatóságoknak is.

Felhívás a román agrárreform során kisaajulást szenvedett birtokosokhoz. Az Erdélyrészi Földreform Tanulmányi Bizottsága felkérte mind a birtokost, akinek ingatlanja egészben vagy részben kisaajátított a román földbirtokreform során, hogy a kisaajátításra vonatkozó kérvény elküldése céljából közölje címe egy levelező lapon a bizottság kolozvári irodájával (Majális-utca 13 szám, telefon 33-76). A kérvényeket a bizottság a bejelentett címekre meg fogja küldeni s azok a kisaajátított ingatlan tulajdonosok által lehet leg rövid időn belül töltendő ki a bizottság irodájának küldendő vissza.

Huszonöt ezer könyv az erdélyi iskolás gyermekeknek. A budapesti iskolák tanulóit gyűjtést indítottak visszacsatolt erdélyi iskolás gyermekek tankönyv ellátására. A főváros tanulóik 25 ezer tankönyvet és mesét gyűjtöttek össze. A könyvet a szegényebb erdélyi iskolások között osztották szét.

Hazakerült drága magyar erekylék.

Nyolc év hiján kerek száz esztendeje, hogy a vi-
sosi csatátéren letette az óriás orosz hadsereg előtt
gyevert a magyar honvéd sereg, mely két éven át
léso és belső ellenség ellen csodálatos hősiességgel
lte az ezerszentes Magyarországot, melyet már
kor szét szerettek volna tépni.

Az 1849-iki világsó fegyverletével a magyar
mzet nagy gyásza maradt mindig. Az orosz hadse-
g, mely öt irányból tört be az országba, Világosnál
lába rakatta a magyar fegyvereket, s elvitte a két-
tendős hadi dícsőség megtépett, de ragyogó jelvé-
eit, a magyar honvédzászlókat, számszerint mint-
y 65-öt. Ezek a lobogók azóta is a moszkvai hadi-
izeumban pihentek és álmotdák a dícsőséges mar-
multról, mely azt mesélte nekik, hogy nem gyá-
ság, nem megalkuvás, nem árulás miatt kerültek
enséges kézbe, hanem azért, mert a mérhetetlen
éjú orosz hadsereggel a maroknyi, kifáradt magyar
nvédségek teljesen reménytelen lett volna szembe-
állani.

Azóta 92 esztendő mult el, s nagyot fordult a
lág. Ma a nagy Oroszország nem mint ellenség, ha-

nem mint barátságos szomszéd kezeli Magyarorszá-
got, s a két ország rendezett nemzetközi viszonylatot
tart fenn egymás között. Ennek a barátságos viszony-
nak a folyamánya Oroszország lépése is, amely azt
eredményezte, hogy a magyar dícsőség fájdalommal jel-
képei közel száz év után hazakerülnek. Elben a tény-
ben különösképen az a fontos, hogy a zászlókat maga
Oroszország ajánlotta fel Magyarországnak. Ez a fel-
ajánlás le nem becsülhető biztonsága annak, hogy a
nagy orosz óriás megbecsüli a kis Magyarországot, a
nagy Góliát nem nézi le a kis Dávidot, mert tudja,
hogy a kis Magyarország szavában, becsületében, ere-
jében meg lehet bízni. Ezt a három, de manapság
ritka erényt nagyon meg szokták becsülni. De csak
azok, akik hasonló erények birtokában vannak.

Ezekről a visszakerült felölkékről a magyar di-
csőséges mult lehetelle árad lenéni, s büszke lélekkel
gondolhatunk arra, hogy az a nemzet, melyet multjá-
ban mások így meg tudnak becsülni, bizhatik jelené-
ben és remélheti azt a szebb jövőt, mely nem sok idő
multán rá fog virradni...

(dr.)

Ha ti úgy, mi is úgy... *Csak az
zinte sajnálkozás hangján tudunk
ni arról, hogy a román-magyar vi-
ony javulását semmi jel nem mu-
lja. Itt aztán igazán nem a mi ré-
ünkön van a hiba. A magyar kor-
ány felelős nyomatékka! nem egy-
er kijelentette, hogy hajlandó a
írgyaló asztalhoz ülni. Románia
onban tárgyalási készség helyett
gyre-másra fogtatja el az ott él-
vagság vezető embereit és kez-
rűs kéznek épen nem mondható
ánásmódot alkalmaz velük szem-
en, aúire beszédes bizonyosság volt
egutóbb is az Atzél Ede báró esete.
Jáiban megint hallat magáról a
omán „türelmesség”. Tóth István
őszágigazgatót a román hatóságok
hávegen letartóztatták, mert egy
ázkutatóis alkalmával magyar, né-
net és olasz zászlót találtak nála ál-
fólalag. Ezt azért tesszük oda, mert
őös számban tudunk a 22 éves
multból eseteket, amikor a kutató
letekítvek maguk csempésztek a
lókba azokat a tárgyakat, amikéért
aztán súlyos börtön jár! olykor a
zereszesetlen kisebbségt magyarok.

A Tóth István esetét aztán a ma-
gyar kormány is megcsallotta végre.
Letartóztatta ennek megtorlásaképen
Peculea Marius kolozsvári román

bankigazgatót. Egy kis különbség
azonban itt is törtéfti. Amíg Tóth
István hadbíróság elé hurcolták, ad-
dig a cukorbarjós Pezu'eát szanató-
riumba küldték. A román hatóságok
lefoglalták a brassói magyar turista
egylet vagyonát. Erre a magyar ha-
főségok elvették a román újságíró
egyesület kolozsvári vagyonát. Ez
így rendjén is van. Ha ti úgy, mi is
úgy. Meqlátjuk, ki fogja megunni
hamarább a játékok. Játéknak azon-
ban csunya játék, s ráadásul még ve-
szedelmes játék is, mert mindkét
részen esetleg ártatlan emberek szen-
vednek miatta. Így fest a helyzet a
bécsi döntés után öt hónapja.

Bulgáriában elősegítik a mandula termesztését.

Bulgária éghajlati viszonyai na-
gyon kedveznek a mandula termes-
tésének. Tekintettel arra, hogy a
mandula nagyon kéresett világcikk, a
bolgár földmívelésügyi miniszter fon-
tos intézkedéseket tett, hogy a man-
dula termesztését elősegítse. Az ál-
lami faiskolák megfelelő csemetékkel
látják el a gazdaságot és így minden
erre való helyen rövidesen megindul
a mandula nagyban való termesztése.

Kivonják a forgalomból a román
érepényt. Az Erdélyrészi Gazdasági
Tanács lépéseket tett a román fém-
pénzeknek a forgalomból való kivó-
nása érdekében. A többféle fémpénz
ugyanis a számlást és a fizetést
nagy mértékben megnehezíti.

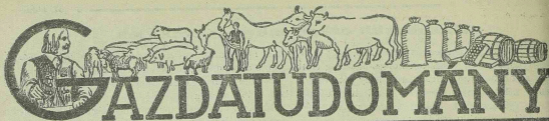
Segélyt ad a kormány a cisksomlyó
kegytemplom rendezőztalára.
A földrendés a cisksomlyói kegy-
templomot súlyosan megrongálta. A
templom rendezőztalának költsé-
geihez a kormány 30 ezer pengővel
járult hozzá.

RÖVID HIREK

A románok ismét kutasítottak het-
ven magyar családót. Vasárnap újból
hetven magyar kutasított család ér-
kezett Kassára. A Romániából kuta-
sított magyarokat Kassa városa nagy
szeretettel fogadta. Ellátásukról gon-
doskodott és fűtött lakásokba helyezte
el őket.

Újabb földrendés Romániában. Bar-
lad, romániai városban földrendésf
észlelték. A földrendés nem okozott
károkat.

Svédország fegyverkezik. A svéd
parlament több milliárd svéd koronát
szavazott meg fegyverkezésre.

GÁZDATUDOMÁNY

Borok derítése tejjel.

Nagyon sok szőlősgazda csak azért nem deríti meg borát, mert a derítőanyag beszerzése (vizahólyag, cseriav, zselatin) egyrészt költséget és utánjárást jelent, másrészt az előkészítés, a lemericskélés bibelődésével jár. Azonban van egy kiváló derítőszer, ami olcsó is, kényes is van, különleges előkészítést, méricskélést nem igényel, ez az anyag a tej. Derítőhatása azon alapszik, hogy a bor szavi kicsipájk, megolvasztják a tejben levő fehérjét, a kazeint, vagy ahogy közönségesen nevezzük: a túrót. A kiváló túró finom, pelyhes csapadékok alkot, ami magával rántja a bor zavarosságát okozó anyagokat. Tejjel a következőképpen derítünk:

Az esti fejtőt tejet hűvös helyre állítjuk és reggel nagyon jól lefólozzuk, hogy a tetején semmi tejföl se maradjon, sőt a köcsög száját is jól megtöröljük a tejföl-maradéktól.

A tökéletes lefólozés azért fontos, mert ha tejfől, vagyis vaj kerül bele a borba, az abban később megavandul és a bor ízét is befolyásolja. Régiójt tejet pedig azért nem szabad használni, mert abban a tejtartóanyagok már nagyon elszaporodtak s a borba kerülve, azt is megfermentetik.

Tobát félnapos, lefóloztát, forralatlan, friss tej használható. A felsorolt tej azért nem olyan jó, mert a felforralás következtében a fehérje- és túróanyag némileg már megaldott és így a borban nem csapódik ki olyan finom pelyhekben, mint a forralatlan tej. Az egész előkészítés tehát a tej egyszerű, de alapos lefólozésében áll.

A használható mennyiség attól függ, hogy mennyire zavaros a bor. A gyengén fátyolos borhoz bektoliterenként 3-4 deciliter tejet, az erősebben zavaroshoz 5-6 deci-

litert, a nagyon zavaroshoz 8-10 decilitert veszünk. Használható a nagyon jóval használható a tej a megbarnult, időtárgyalatú borok színének csökkenésére is, mikor a színzöldös mértéke szerint $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ -1 liter tejet adagolva bektoliterenként.

A rohadat szőlőből készült, gyengén barnatörésű borok sajátosságos aszalgyümölcs, kenyérhéjazt is jól eltüntet, továbbá a gyenge bordózt, penészt és dobosságot is. Ilyenkor egy, esetleg egy és fél liter vevetünk belőle. Egyedül gyenge mellékkezetek is kivonhat a borból, mint például zsák, jaiz stb.

Mintogy a festőanyagokat ismerően lecapja, en érte fogja vörös és sillerborok derítése, nem alkalmas, mert nagyon megvilágosítja őket, ellenben ugyanezen okból túlsóit borok megvilágosítására nagyon jól megfelel.

A derítéskor 8-10 liter bori kiveszünk a bordóból (kármentőbe, kupába) s ebbe a borba vékony sugarbat s folytonos kavarás közben beletorgatjuk az 1 liter bordó és lemezt tejet. Nyírfaecpróvel jól megkorhészolva babosra vezük s kupából-kupába magasló öntögetjük. Az után a bordóba visszatejtük s ott rúddal, derítővassal, az ritólméccal nagyon jól felkavarjuk. Az első 3-4 napot a bordó oldalát s tetejét fakalapáccsal gyengén mezegetjük, hogy esetleg a dongákhoz tapadt csapadékok oman lerússak.

A bordó nagysága szerint azután 1-3 hét múlva derítési üledéket lefejtjük a bort. Előnye még, hogy az üledék jól őszedál a fenéken s így a lefejtéskor nem keveredik fel könnyen. Így nagyon jól le lehet róla húzni tiszta bor legnagyobb részét.

Mit dolgoztunk januárban a kertben?

A gyümölcsös és zöldséges munkát január folyamán csak akkor végezhették, ha azt a fagyok megengedik. Ilyen fagymentes napokon a gyümölcsfák elszáradt, sérült, beteg, törött koronarázszeit levágjuk, elültetjük s a nagy sebeket sebkátránnyal vonjuk be. Kivághatjuk mindjárt a koronából az értéketlen vízajtásokat is és sort kell keríteniük a kis és nagy hervafőzőknek, összeszáradt gyümölcsök és peteselemek szedésére is. A fák téli metszését és egyéb gou-

dozasi munkáit hagyjuk inkább február végére, amikor nagyobb fagyokra már nem számíthatunk.

A gyümölcsös és zöldségtermelő kamrákat, pincéket kétéhetenként bejárjuk, a vermelt terményt gondosan átuczjuk s az esetleg romlandókat azonnal eltávolítjuk.

Ha enyhébb, fagymentes napok vannak, folytathatjuk a trágya kihordását a forgó szerint frissen trágyázandó táblákra. A kihordott trágyát lehetőleg 1-2 napon belül széttergetjük s kisebb táblán alásütük, nagyobb táblán alászántjuk.

Ha korai zöldséghajással akarunk foglalkozni, a palánták előnevelését már januárban megkezdjük. A vetőtöbnyire salátával és kalarabéval kezdjük. Palánta nevelésre bármilyen nem túl párs levegőű, világos hely alkalmas, ahol a hőmérsékletet a landóan 14-18 C. fok körül tudjuk tartani. A vetéshez homokos komposztfelellet feltétlenül használunk s a kikelt palántákat két leveles korukban új földbe ültetjük. Ezzel egyidőben melegegályt készítnünk, ahba 10-15 centiméter sőtávolságra hónaposteket vehetünk. Legjobb

fajtái: Non plus ultra, Würz-
óriás; salátából: Böttner-féle
gyi, Május királya, kalarábé-
vorsky-féle fehér, Fehér prá-
csi fehér stb.

**Corlatozók a háztartások
élelmiszerkészletét.**

Ékes körök tapasztalata szerint
háztartások és vendéglősök
mennyiségű élelmiszer készle-
mezt fel. Ezzel az élelmisze-
feleslegesen kivonták a forgá-
l. Voltak olyanok, akik több
ellátták magukat élelmészé-
kel. A kormány a napokban
etet adott ki, amellyel a ház-
okban, intézetekben és vendég-
raktáron tartható élelmiszer
visyégeket meghatározza. A ren-
különbséget tesz az őstermelők
tásai és más magánháztartások
é. Az őstermelőknek ugyany-
bb mennyiség tartalékolását
élelyzi.

ülönféle fontosabb élelmiszerek
gyobb mennyisége a következő:
zából, lisztből és más mezőgaz-
termékekből őstermelők ház-
aiban személyenként 110 kg.
átó. Ebből legfeljebb 10 kg. le-
személyenként a nullásliszt. Vá-
háztartásokban és üzemekben
éyenként 25 kg. lisztet lehet
ni, ebből 5 kg. lehet a nullásliszt.
dekl háztartásokban szárazfőze-
li személyenként összesen 6, vá-
háztartásokban és üzemekben
éyenként 2 kg. tartható. Zsir-
szalonnából, hájból vidéki ház-
ásokban személyenként 11, vá-
háztartásokban és üzemekben
éyenként összesen 3 kg-ot sza-
tartani. A kukoricára vonatko-
g úgy intézkedik a rőndelet, hogy
a készleteket csak takarmányo-
a használják, ott anyai tartható
de, amennyi az állatok etetésére
1 novemberéig elengedhetetlenül
cséges, ahol azonban a kukoricát
peri fogyasztásra is használják, a
ható mennyiséget a polgármester,
őleg a főispán határozza meg. A
deglátó üzemekben a multévi for-
om alapján határozzák meg a
zletek mennyiségét. Április 15-től
szeptember 1-ig a felsorolt mennyiség-
t csak felét szabad készleiben tar-
tani, augusztus 1-e után pedig kész-

letek nem tarthatók.

Azoknak, akik az engedélyezeti
készletnél nagyobb mennyiség fölött
rendelkeznek, ezt a Hangya-szövetke-
zeteknek, vagy a községi élelmészé-
üzemekben, vagy a közltszítvelők
fogyasztási szövetkezeteinek kell
megvételre felajánlaniok. A rőndelet
módot nyújt a végrehajtó közegek-
nek arra, hogy a lakásokban esetleg
ellenőrző házkutatást is tarthatnak.
A rőndelet kijátszókat szigoruan
megbüntetik.

**Kivitel vágóhidat létesítenék
Szatmárnémetiben.**

Szatmárnémetiben kiviteli vágóhi-
dat fognak létesíteni. A vágóhídon
naponta ezer darab marhát vágnak
le külföldre szállításra.

Január végén bőven lesz fa.

Kárpátalján és Erdélyben nagyon
sok fát termeltek ki. A szállítási ne-
hézségek rövidesen megszűnnek és
január végére bőven lesz fa.

Felemelik az erős szesz italok árát.

A borak a rossz termés követke-
zében lényegesen emelkedtek. Emiatt
a lakosság nagyrésze áttért az erő-
sebb szesz italok fogyasztására. Or-
vosi körökben igen károsnak tartják
ét a fogyasztást, mert az erősebb
fokú szesz italok sokkal károsab-
bak a szervezetre, mint az ugyan-
annyi szesznek megfelelő bor, vagy
sör. Ezenkívül az edesapítlínák öve-
zetét a kiskorúak is könnyen meg-
szokják. Mivel a bor árát egyelőre az
új termésig csökkenteni nem lehet,
illetékes körök szerint az erős sze-
szes italok árát kell aránylagosan
felemelni, hogy különösen a fiatal-
korúakat visszatartsák ezeknek fo-
gyasztásától.

**Felemeltek a selyembubó beváltási
árát.**

Az elsőrendű selyembubó beváltási
árát két pengőre emelték fel, a se-
lyemtenyészettel foglalkozó gazdák
örömeire. A selyembubót nagyobb
mennyiségben termelők így 15—20
pengővel többet kereshetnek az
idén. Az erdélyi részek visszaesato-
lásával jelentékenyen nőni fog az or-

szág selyemtermelése. Az erdélyi
eperták közül mintegy 20—25 ezer
lombosítható, s így 10lünk 20—25
ezer kg. selyembubót várnak évente.
Nagyvárad és Szatmárnémeti se-
lyemtenyészeti felügyelőséget kap. A
selyembubó tenyésztők a felügyel-
ségektől kapják majd a szétosztásra
kerülő ingyenes petéket. Az ország
több mint tízezer selyemtenyésztője
reméli, hogy az idén jobb időjárás
mellett nagyobb eredménnyel vehet
részt a selyemtenyésztésben.

Befolyt a félmilliárd pengős „Er-
délyi kölcsön” első részlete. A kor-
mány Erdély leromlott gazdasági
helyzetének újjáépítésére 500 millió
pengő értékű, „Erdélyi kölcsönt” bö-
csájított ki. A nagyipari vállalatok
az általuk lejegyzett összegek első
részletét már január hónapban be-
fizették, a második részlet befizeté-
sére áprilisban kerül sor. Ezzel a
lényel az Erdélyi kölcsön sikere
nagyrészből biztosítva van és a kor-
mány rövidesen hozzáfoghat erdélyi
terveinek keresztülviteléhez.

**Erdélyi állatvásárok január 25. és
február 9. között.**

Január 25. Bátos, Székelyhodos,
Turc. 27. Bánfjnyhad, Dragomér-
falva, Halmi. 27—28. Maroshé-
ly, Nagykaroly. 28. Aranyosmedgyes,
Barlafalu. 29. Zilah. 31. Ditró, Etéd,
Szászcentgyörgy.

Február 1. Ditró, Etéd. 2. Bar-
rót. 3. Avasföldalu, Csizér. 3—4.
Oláhcentgyörgy, Szakállasdombó. 4.
Sárköz. 5. Szalárd. 6. Alsószopor,
Egeres, Nyárdeköszvényes, Szamos-
ujvár, Turterebes. 8. Csikszereida.
8—9. Erdőd.

**Bevezetik a lisztjegyeket a kereske-
dői forgalomba.**

A liszt szabad forgalmának bizo-
nyos korlátozása megkezdődött.
Egyelőre a nagy- és kiskereskedők
közötti forgalomba bevezetik a liszt-
jegyeket. A kiskereskedők vásárlási
utalványt kapnak és ennek alapján
szerzik be a lisztet.

Mennyi gabonát vihetünk külföldre?

A gyenge gabonatermésre való te-
kintettel megállapítható, hogy a ta-
valyi 90 ezer vasuti kocsi gabonakiv-
ittel szemben idén csak 3 ezer
vasuti kocsi gabonát lehet külföldre
szállítani.

Placi árak.

Nyersbőrök.

Magyar marhabőr 40 kg-ig 105, 40 kg-on felül 110, tisztítuli, tisztavideki marhabőr 10 százalékkal olcsóbb. Tarka bikabőr 40 kg-ig 115, 40-50 kg-ig 110, 50-60 kg-ig 25, 60 kg-on felül 40 százalékkal olcsóbb. Borjubőr fejfel, rövid lábbal 160, hosszú lábbal 150 nyerssúly kg-ként 1a árúrt. Lóbőr drb-ként 220 cm-en felül 15, 1a keeskebőr 250. 1a gidabőr 1.17 pengő darabonként.

Élelmiszerpiac.

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsőr 260-290, levehús (farfő, tarja, szegye) 160-240, borjúhús, comb 280-300, vesés 190-240, juh-hús, hátulja 180-210, eleje 140-180, sertéshús, karaj 300-340, tarja, comb 252-254, oldalas 180-185, zsirszalonna 212, sertéshaj 225, sertézsír, budapesti 224.

Baromfi: Fő: tyúk 1 darab 250-300, 1 kg. (170-180), csirke, rüntanivaló 1 kg. (200-230), sütnivaló 1 kg. (150-210), ruca, hizott 1 kg. (210-230), lúd, hizott 1 kg. (216), pulyka, hizott 1 kg. (189-200). Végort: tyúk 1 kg. 200-280 (229-240), csirke, rüntanivaló 1 kg. (220-230), ruca, hizott 1 kg. 300-250 (200-230), lúd, hizott 1 kg. 210-260 (200-230), pulyka, hizott 1 kg. (189-230).

Tojás: Teatojás, villogatott drb. 17, kg. 290, ládaaru (260), kiovasza (270), hűtőházi tojás (247-252), meszestojás (232-237), főző-és aprótojás drb. 13-17, kg. 370-290.

Halak: Ponty, 65 220-300, jegelt 180-280.

Tejtermék: Tejföl (180), teavaj (420), tehenúró (140), sovány tehenúró (80).

Szárzafélék: Bab, fehér, aprószemű 50-60 (40-50), tarka (56), boró 85-120 (84-98), lencse (76-50).

Zöldségfélék: Petrezselyem (10-22), sárgarépa (12-14), zeller (40-55), cékla (12-20), karalábé 18-28 (10-16), kartól tisztított (140-250), levéllel (110). Györszagyma (24-32), fokhagyma (60-70).

Káposztafélék: Fejeskáposzta 16-18 (12-16), kelkáposzta 32-40 (20-36).

Fűzélék: Paraj (60-80), sóska, meleggyi 380-420 (300-350), közsőcséreg (150-200), csiperkegomba (280-360).

Vadbőrök: Nyúlbor 80-100 fill, borzbor 5 pengő, rókabőr 30-40 pengő, minőség szerint.

Földön heverő pénz.

Jövedelmet szaporítani munkával és takarékossgal lehet. A kettő külön-külön is észszerű, de igazi eredményt csak együttes alkalmazásuk adhat. Lásuk ezen állítás valódiságát alábbi példából:

Ha egy gazdának egy szép egészőseges kocája és 8 malaca van, ez — kisebb arányban bár — de mindenesetre olyan vagyon, mellyel törödni kell. Az okos gazda törődik is, még pedig úgy, hogy mindent elkövet abban a tekintetben, hogy kocája a szoptatás alatt le ne sántuljon, malacait jól táplálja.

Majd későbbben a malacoknak megfelelő ételiséget ad, hogy azok egészőseges, életrevaló szüldökké váljanak s két esztendő korukra legalább is a két mázsás éltsúlyt elérjék, anélkül, hogy ezen idő alatt betegség, vagy ótvágytalanság bánatná őket s zavarán a hizás és fejlődés nyugodt menetet.

Az ilyen állattartást általános fogalmak, mondjuk úgy, a régi jó felfogás szerint, hasznosító sertésnevelésnek nevezhetjük.

Most lássuk a másik jövedelem szaporító lehetőségét, a takarékossgót.

Nos, itt már megakadunk a gondolkodás estünk. Hogyan lehet a sertéstartásnál takarékoskodni? Ne adjunk szüldőinknek enni! Erről még beszélni is badarság, ilyen okos ember, magyar gazda nem tesz.

Hát akkor hogyan? Erre is megfelleltünk!

Használjuk fel a tudomány azei, melyek ma már nagy uradnak és kiszáradnak egyaránt nekezőre állanak és rövidítékek. 10-12 hónapig sertéseink takarmányi idejét, kiszámították, hogy nap alatt közel 230 kg. fenntartásományt lehet megtakarítani, ha a látszó időt az eddigi 24 hónapról napra csökkentjük. Már pedig a takarmány értéke csak egyelőre nél is olyan jelentős összegre rúg azért érdemes a „Magyar Nép” hétről-hétre megjelenő idevágó figyelmesen elolvasni.

Ennek a megtakarításnak pontosítka, hogy a malacokat, persze az életrevalókat, mindjárt elvétel után fogjuk hibába és két héten mindennap néhány gramm 2-6 hónapig pedig mindennap 2-5 kanál Futort keverünk napi takarmányba. Az eredmény az lesz, ha angolokét az egész gyorsított hirtelát távolítottuk és szüldőink ruhában olírá a 180-190 kg-os és

Az egész felhasználó Pekt és mennyiség állatokként három nsem kerül.

Ez tehát az a takarékossgó, észszerű munkával összekötve hasznot biztosít.

A „Magyar Nép” bárki felkölzi a Pekt- és Futort beszerzési alkalmazásával kapcsolatos tudatkat.

Én naponta kapok

PEKK-et

és FUTOR-t

Gazdám a szövetkezetben vásárolja és filérékbe kerül.

A „Magyar Nép” felvilágosít a beszerzés helyét.

MULAJTATÓ

A magyar nemzet verses történelme.

ISMET MAGYAR A KIRÁLY.

megbolydult ország vágyott már a rendre,
 és is vak Vazulnak deli fia, Endre,
 at száműzött ment el, mint király tör vis-
 tintélye fénylik, jószándéka tisztá.

le Béta herceg, daliás jövőre,
 zka lehet méltán vezéri hívére,
 zsaadják nyugtát az országak ketten,
 ty találja sorát jó, kemény kezében.

a német császár vad, izgága férfi,
 tre szent jogát a koronára kélti,
 is tör hadával, mert úgy etzelé ki,
 gy hát ez az ország háber-földje néki.

a herceg nyomban odedelire terken,
 német él meg bizalommal telten,
 dcezeri hírt most sem érte csorba,
 gőt erejétől a betörő borda.

her próbált Henrik, kudarc kétszer éri,
 kesjebéruárnál jut elsőzőr vérbe,
 sodik Pozsony volt, mely futását látta,
 m látszott németből más ott, csak a — béta...

Történetek.

Beszélgetés a halál.

vi Farkas András, nagyhirű magyar poétát, udvari
 s rósás vitézt egy pénteki napon lakomára hívta
 s gazdag úr, hogy vendégeit mulattassa. A költő
 kivételesen kedvetlen volt, talán azért is, mivel
 d végére, a legalacsonyabb rendű helyre ültették.
 viselkedése mindenkinek föltűnt. A háziúr ezért
 a bosszantani, s valamit odasugott inasának, mire
 halakak tálalt a poétának, míg a többi vendégek
 arását fogyasztottak. Farkas észrevette a dolgot, s
 csak kezébe veti egy kis halat, sokáig füléhez tar-
 tután pedig fejét csóválva ismét tányérjára tette.
 Mit csinál barátom uram? — szót csodálkozva a

Hát, tekintetes uram, — felelt sóhajtván a költő —
 ndóvel ezeltől egy rokonom a Tiszába fuit, s most
 kis halból megkérdeztem, hogy nem tudja-e, hol

fekszik a szerencsétlennek a teste. A halacska azt felelte,
 hogy ő akkor még a világon sem volt, de arról a nagy har-
 csától alkalmasint biztos hírt hallhatnék, ha lejönne hoz-
 záru az asztal felső részéről.

A vendégek kacagtak s a kövér harcsa azonnal a ró-
 zsás vitéz tányérjára került.

A Firtos legendája.

Huszonkét év óta, most ünnepeltek először nyu-
 godt, boldog karácsonyt a székelyek. Most, hogy el-
 multak a fájdalmas és keserűségek, egyezzerre meg-
 nyitlák a lelkek rejtett zsilipjei és bő buzogással folyt
 a mese, a tréfa és jókedv. Az aprólékiúra szálló mon-
 dák is egyezzerre szárnyra kaptak. Megelevenedett a
 hegyek és völgyek gazdag meseforrása.

Mózi bási, öreg ezüstösfejú székely körül is
 koszorut alkot a fiatalság. Egyre nógatják, hogy mes-
 seljen. Amikor fáradtan elhallgat az öreg, tréfásan
 nógatják:

— Ugye, többet nem tud Mózi bási!

— Dehogy is nem — válaszolja az öreg. Azzal
 ismét rákezd és mesél a Hargita, a Bekocs, a Firtos és
 Budvár mondáiról. Jól ismeri azokat mind, hiszen
 a székely hegyek oldalán legelgetti teheneit gyermek-
 kora óta. Egyszer csak elgondolkozik kissé, aztán be-
 szélni kezd a Firtos körüli községek keletkezéséről.

— Hát az úgy volt, — mondja — hogy évszázad-
 dokkal ezelőtt a Firtos lábánál élt egy Karosthaly
 (talán a mai Keresztély) nevű dúsgazdag székely s
 annak volt hat fia. Az egész környék ezt az emberé
 volt. Birtokán házakat, csűröket épített, berendezte
 azokat annak rendje és módja szerint.

Egyszer így szól fiához:

— Fiam, elhatároztam, hogy mielőtt meghalnék,
 szétosztom közöttetek vagyonomat, hogy halálom
 után ne civakodjatok. Aljlatok ide körém s én majd
 megjelölöm mindenkinek a részét. — Ez itt, ahol va-
 gyunk s ahol „én lakom“ Gergőrek marad. (Ebből lett
 Enlaka.) Amott fenn a hegyen „Pál faluja“ lesz.
 (Ebből lett Pálfalva.) — Ez a „téd“ — mutat le a
 völgybe, harmadik fiához fordulva. (Ebből lett Etéd.)
 — Az is egy „kis mód“ — szól negyedik fiához, az
 irányt megadva. (Ebből lett Küsmöd.) Ötödik fiát
 így nyugtatta meg az apa: — Hozzád is „szőlők ma-
 d. (Így jött létre Szolokma.) Legkisebb fia nem győzte
 várni a végét s így szól: Atyám, „adj hát“ nekem is.
 Így született meg Atyha.) S ezzel kész is volt a gaz-
 dag székely birtokának szétosztása.

A sok mese mellett ezernyi monda születik a Szé-
 kelyföldön. Csobogó ütemes hullámokban dalol a tra-
 nyargó Maros vize a Kis- és Nagyküllő, Fejér-
 nyikó és Feketeügy. Kedvesen mesél az erdő, mező,
 kunyhó és palóta lakója.

Mind-mind tudnak valamit mondani erről a kis
 Tündérországról. S amit mondanak róla, természetes,
 mert a nép ajkán születik.

Vinczeffy Sándor.

APRÓSÁGOK ADOMÁK

Mennyi vizet párologtatnak
a növények?

A növények a tápanyagot a talajból oldat alakjában veszik fel. Hogy a felvett tápanyagokból a növény testében hasznos vegyületek képződ-hessenek, a növény nagyon sok vizet kell, hogy elpárologtasson. Meleg nyári napon egy fa 400 liter vizet is elpárologtathat. Egy tő kukorica 173 napig egy termelési időszak alatt 14 kiló vizet párologtat el. Egy tő kender és egy tő napraforgó a vetéstől a betakarításig, tehát 4 hónap alatt 24, illetve 66 kiló vizet párologtat el tövenként. A búzszem 1 grammjának előállításához a búza több, mint egynegyedliter vizet párologtat el. Az elmondottak igazolják, hogy a növények vízellátásának óriási jelentősége van a művelési növények fejlődésére és terméshozamára.

Miért költöznek a vándor-
madarak?

A tudomány mostanáig nem tudta megfejteni a vándormadarak költözésének titkát. Kísérleteket végeztek, hogy a költözőkódásra készülő madarakat minden jóval ellássák s a madarak mégis nyugtalanul készültek az utazásra, a szokott időben. Most végül a német tudósok különféle mirigy kivonatokat fecskendeztek be az egyes vándormadaraknak, amiktől a madarak utazási láza teljesen elmúlt. A kísérletekből megállapították, hogy a költözés időszakában a madarak vérében valamely belső mirigynek az anyaga kering, amely a madarakat ideges nyugtalanságra készíti és az elköltözésre ingerli. A megfelelő ellenszere azonban a vándorlási láz teljesen megszűnik. A felfedezés tudományos körökben igen nagy feltűnést keltett.

A közpénzek kezelése Romániában.

Egyik német rádióállomás leadásában Románia helyzetével foglalkozva, azt a kijelentést tette, hogy a trianoni Nagy-Romániának semmi erkölcsi alapja nem volt. 1932-ben Marosvásárhelyen Radó Sándor akkori alpolgármester, a polgármester

utasítására felülvizsgálta a város öt pénzbeszedőjét és megállapította, hogy öt közül négyen sikkasztottak. Az egyik mindent elszikkasztott, amit felvett, a többi három pedig 15.000-75.000 lejjel károsította meg a várost. A román hivatalos lap 1934. június 22-i számában közölt jegyzőkönyv szerint, a Skoda-féle többmiliárdos csaláson és az állandó veszteségetes pénzeket kívül néhány éven belül a Lupta 12-i száma közli, a román igazságügyminisztérium statisztikai igazgatójának, Decusaranak nyilatkozatát, amely szerint az állam pénzéből évente átlag 300 millió lejt loptak el a tisztviselők. Ebben az összegben azonban csak a jogerős ítéletekkel megállapított összegek szerepelnek, ami a ténylegesen elszikkasztott pénzeknek csak csekély töredékét teszi ki. A sikkasztások legnagyobb része ugyanis nem derült ki.

Hányat ver naponta az ember szíve?

Az emberi szervezet motorja a szív. Az embernek ez a csodálatos szerve látja el a vért a testet és szállítja a test szöveteibe mindazokat az anyagokat, amelyek az élethez feltétlenül nélkülözhetetlenek. A szív naponta százszerszer dobban. Minden dobbanásra egy deciliter vért juttat a szervezetnek.

Épül a világ legnagyobb palotája.

Moszkvában serényen folynak a szovjet palota építési munkái. Az óriási épület 415 méter magas lesz. Az alapépítmény négyszög alakú és 50 méter magas. Erre kerül egy kör alakú felső rész, amelynek a tetje 315 méter magasságban lesz. Ennek a tetjére kerül a százméter magas Lenin-szobor.

Az épület alapját 30 méter mélyen helyezik el. Huszméteres mélységben sziklártégre bukkantak és erre kerül az épület legnehezebb része. Az alap vasbetonból készül és az épület vasváza egészen ujjfaja acébból lesz. Ez az ujjfaja acél 50 százalékkal erősebb a hidépítő- acélhoz használt acélnál. Az épületen több ezer munkás kívül ezer szobrász és festőművész dolgozik.

Gáz — benzín helyett.

A most folyó háború következtében előállott gazdasági helyzet nagyon sok helyen megnehezítette benzinnel való ellátást. A benzín ugyanis az olajból párolják le és kutak csak ott lehet furni, ahová föld méhében ez a kincs feltalálható. Természetes dolog, hogy a háború előidézett szállítási és gazdasági nehézségek az olyan államok amelyeknek nincsen olajkincsük, hős helyzetbe sodorták.

Ennek tulajdonítható, hogy évek óta kísérleteket folytatnak arról, hogy a gép járművek gázüzeművé rendezzék be. Szertettek is már olyan motorokat, amelyek nem nyersolaj vagy kőszén, hanem fából, faszenből, szénből fejlesztett gáz szolgáltatják. Ezeknek a motorok lényege, hogy van egy elgázosító szülék, amelyben a fát vagy magas hőmérsékletre izzítva, szűrik. A gázt a motorhoz vezetik annak robbanása szolgáltatja a tőrtől.

Az új találmány lehetővé teszi, hogy olyan államok is üzemeltessék motoros járműveiket és járműveket, amelyek nem tudnak hazából olajat kiaknázni.

Fontos kutatások.

Többször írtunk arról lapunkon, hogy a Golf tengeráramlatnak a kialakulása nagyon nagy szerepe van. Ez a megállapítás azonban általános értékű és részleteiben vizsgálta ki, Most a kérdés megújult, hogy az áramlatok gálására egy svéd tudós 3-4 fog szentelt. Ez alatt az idő alatt a tudós megállapította, hogy a tenger milyen hatása van a levegő hőmérsékletére és milyen hatása van a tenger színének hőmérsékletére. Ezeket a kutatásokat a következő szöveg tartalmazza.

Az érdekes kutatástól sok eredményt lehet várni.

Különös elmékedés.

Nem értem, hogy az emberek miért sietnek ki a moziból, ha mindenki helyt áll, sokkal hamarabb kijutna a moziból.

Rosszmájú.

— Hallottad, hogy Margit megsejtése volt?

— Igen, mert a nyelvét...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőikért:

K. K. Nyomat, A. I. Bihar, Zs. Gy. Tusián, K. Gy. Barót, B. G. Parajd.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Könyvnaplónk a napokban megjelenik és amint már többször említettük, mindazoknak elküldjük, akik múlt év végéig rendszerben vannak előfizetőikkel. Mivel a múlt év száma naplót nyomatunk, nemcsak azoknak küldhetjük el, akik rendszeres hátralelőket, hanem azoknak is, akik még eddig emulasszították, de a közeli napokban beküldik a hátralelőket. A naplót megküldjük azon új előfizetőinknek is, akik előre lezárták egy félvéri díjat beküldésük. Bár különböző nehézségek miatt a naplót néhány héttel később jelenik meg, mint az előző években, azt mégis megküldjük mindazoknak, akik erre jogosultak.

Annak dacára, hogy különböző erdélyi magyarságot, mégis előfizetőinként nagyon sok olyan levelet kaptunk, amelyek biztosítottak bennünk a lapunk iránti hűségüket, valamint arról, hogy most, miután nem kisebbségek vagyunk, mégis szükségessé tartják az erdélyi szellemben szegített lapunknak további fenntartását. Ez így is van, mert lapunknak a jövőben is az lesz a célja, hogy magyar hazánkban erdélyi szellemben írjunk tovább, a mi érdekeinket védjük mindenütt és azzal foglalkozunk. Nem sok számu volt előfizetőnk azt írta, hogy mitől is annyiszoraggettelt lapok kielégítik szellemi szükségleteiket, nem tartják szükségesnek lapunk további megtartását. Ez azonban egy ilyen helytelen felfogás, mert ha hiszünk a keresztül becsületosen végzett kisebbségi orszunkban is költésességünk, akkor most, amikor már nem kisebbségek, hanem többségek vagyunk, fokozottabb mértékben kell a magyarságot megtanítanunk arra, amit azelőtt a román uralom miatt lehetetlen volt megtanítani. Bizunk abban, hogy előfizetőink megértik ezt és nemlegesnek meg azzal, hogy csak egyszerűen megtartják lapunkat, hanem arra is törekednek, hogy új előfizetők bejelentésével megteremtsek helyzetüket és a jövőre nézve a szükséges feladatok elvégzésére kitartást és erőt biztosítsanak. Ezért tehát felkérjük minden előfizetőt, hogy teljes odaadással és farsadagot nem kímélve igyekezzenek lapunkat annyira megerősíteni, hogy a román területen maradjon többéger előfizető he-

lyett újakat nyerjünk és ezzel munkánk biztosítsa legyen.

A másik fontos dolog az, hogy minden előfizető a díjat pontosan küldje be, lehetőleg előre, hiszen az előfizetők tartják fenn lapunkat a díj az előfizetési díjak befolyás, akkor kiadásainkat fedezni tudjuk.

Öv. J. D-né és N. F. Pekk és Futor beszerzős ügyében forduljanak az Agrotechnika céghez Kolozsvár, Horthy Miklós-át 74.

A következő befolyt pénzeket nyugtáztuk: H. P. Makfalva 6 (r. 1941 okt. 1-ig), I. P. Tusián előf. rendszerben 1941 febr. 1-ig, Ny. Z. Csikszentgyörgy 6 (r. 1941 dec. 31-ig), A. J. Kislend 250, Sz. D. Zetelaku 6, D. D. Székelykeresztúr 5, F. S. Bögöz 6, M. S. Zsalka 6, A. I. Öjtöz 6, P. J. Felcsobánya 6, B. M. Nagykároly 6, H. F. Genes 5, V. S. Felsőbereköz 12, H. K. Szilágyosomlyó 6, M. J. Balvársár 6, B. S. Zs-5 Hárszterek 6, P. J. Kisgyörgy 6, Gy. M. Kolozs 3, L. I. Ozsola 3, özv. Sz. L-é Kovácsna 6, B. I. Csomortán 5,30, M. E. Futásfalva 5,30, A. F. Imoestfalva 7,96, P. A. Gyergyóalfalu 6, P. D. Csikszepviz 6, P. D. Csikszepviz 6, özv. K. L-né Margitta 5, K. L. Műsa 5, P. G. Asszonyváros 3, D. M. Kolbátsfalva 9, (2 p. Untiarius Közlönynek átadva), Öz. J. Gyergyószentmiklós 5, T. S. Erdőscentgyörgy 6, K. M. Nagykend 3, B. D. L. Magyarhermány 3, Sz. B. Bözödfalu 6, L. F. Monó 5, Cs. S. Egri 6, P. A. Sziereváralja 6, G. A. Bözödfalu 10, Z. M. Krasznaderebes 6, F. I. Nyáradandrásfalu 6, L. B. Nagyvárád 6, özv. J. D. Örvéd 6, özv. A. L-né Hegyközpályi 6, A. I. Bihar 3, S. J. Erkeserő 5, N. M. Kászonim-per 6, U. L. Mieske 5, B. K. Margitta 5,17, id. K. I. Biharifalvára 5,20 pengő.

Apróhirdetések.

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés ára 1 pengő. Álláskeresőkre részére 20 szög 1 pengő 20 fillér. Előfizetőink minden 25 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jeltéjes leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyiszint az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz levelet mellékelik, vagy helyegben küldik be a portóköltséget.

Házvezetőinknek menne feltétlen megbízható, munkaszerető, középkorú jobb nő idősebb házaspárral vagy újrához. Cim a kiadóban.

Egy lakóos kolozsvári házsal, 100 pengő MAV, nyugdíjalj benőitűnk gazdasága. Levelet a kiadó továbbít 374" jellege alatt.

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban közzéteszünk egyaduk a választ. Tekintettel arra, hogy a szerzőinknek a tanácsadásért szavunk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 fillért (torosai tanácskérő 1 pengő), könyvbiztosítást előtérben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ követően kiadójuk, ezenfelül még külön ártodaj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a díj is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekteliek, a választ napunkban adjuk meg.

G. L. A pávafarka galamb nem kéjt yesebb, mint a más galambfajták, rendszeresen költ és főként felneveli. Lygodant tarthat pávafarka galambot. Eppen így kell gondozni és táplálni, mint a többi galambfajtákat.

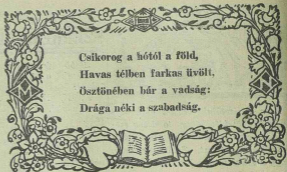
A. L. A róvi eszopokbarlangot 1903 november 10-én Czárán Gyula fedezte el. A barlang feltárása és járhatóvá tétele hómpokig tartott. A barlangtó gróf Zichy Ödön 1905-ben építtette meg a medekházat.

B. J. Gyula. A vitában valóban Ünek volt igaz. Németországban a háború dacára sem csökkent a könyvtárak munkája. Az 1939. évben Németországban pontosan 2678 új könyv jelent meg, összesen közel 200 millió példányban. A kiadott könyvek értéke több, mint egymillió pengő. A nemzet jövőjéért folyó harcunk egyik legerősebb fegyvere a kultura. Ezt mi, erdélyi magyarok is igen jól tudhatjuk. A fogadtat tehát megnyerte. A kérdéses régi okiratot hozza be alkalománán szerkesztőségünkbe.

U. I. Hagymáslajos. A honvéd elővásárló bizottság Északkeletdéliben melegverni mállás lovakat és öszvéreket, a Székelyföldön pedig 4-3 éves hátsólovakat és géppuskás mállás lovakat vásárol. A bizottság már megkezdte munkáját és általában 600-900 pengőt fizetett lovakunk, ami nagy meglepetést keltett Erdélyiszerte. A román uralom alatt ugyanis ezeket a lovakat legfeljebb 300 pengőért lehetett volna értékesíteni. Hagymáslajoson a bizottság január 23-án reggel 9 órakor kezdte a vásárlást.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR

Szent György tér

Csikorog a hótól a föld,
Havas tében farkas üvölt,
Ösztönében húr a vadság:
Drága néki a szabadság.

Tanuld meg!

Sok gyümölcseséves egészséget jelent.

A friss gyümölcs fogyasztásával egészségünket a késő öregesség megőrizhetjük a sok vitamín révén, erőnket megtarthatjuk végig, nem érezzük az idő elmulását, mint mások, kik inkább húst esznek, mint gyümölcsöt. Mint abogyan a testre, agyra felüdítőleg hat az egészséges alvás, úgy a gyomorra is ráér egy kis pihenés. Nagyon jó hatás-

tal van az emésztésre, ha étkezés után gyümölcsöt eszünk, mert ezzel a gyomor a terhet emésztés elősegítése révén gyorsabban adja tovább a belekbe, ahol az felszívódik. Az átalakított táplálék rövidesen a bélen keresztül egyenletesen eloszlik az egész testben. A gyomor terheltege megszüntvén, alvásunk nyugodtabb lesz, testünk megerősödik az üdítő álom alatt, szellemi képességünk frissebb lesz. Vannak, akik megszokták, hogy lefekvés előtt még elszívnak egy szivart, vagy cigarettát, megisznak egy-két deci bort vagy egy korsó sört, esetleg cukrot, csokoládét szopogatnak. Szokjuk meg inkább, hogy vacsora után, lefekvés előtt, együnk meg egy almát vagy körtét, ennek nagyobb hasznát lájuk.

Téli van, eszünk az emberek.
(Harmadik közlemény.)

Lapunk előző számaiban megemlékeztünk a téli bal-
esteknél nyújtandó első segély egyszerű módjairól. Az
egyik legfontosabb kérdés, hogy az élelmezés csonttörést
szenned-e, vagy csak rándulás, esetleg ficamot. A
csonttörést felismerhetjük a következőkből:

1. A sérült a tört részt nem tudja mozgatni.
2. A testrész alakja elváltozik és rendellenesen mozgat-
ható.
3. A testrész mozgatása igen fájdalmas.
4. A balesetnél és véletlen mozgatsátnál a csont recsegő
hangot ad.

Természetesen a segélynyújtásnál kerülnünk kell min-
den felesleges mozgólátat, vagy mozgatsat. A tört vésta-
gokról a rögzítés végett a ruhát le kell venni. A vetköztetését

mindig az ép végtagon kell kezdeni. Az öltöztetést épen
ellenkezőleg, a törtöt végtagon. Különösen ügyeljünk ak-
kor, ha az áldozatnak baleset után mindkét lába béna,
mert ebből gerincvelő sérülést gyaníthatunk. Ez esetben
fekessünk a sérült mellé hosszában szorosan egy deszkát és
ezt vállától kezdve, törzse, medencéje és lába alá toljuk.

Gondoljunk a jó melegágyra!

A jó melegágy előfeltétele, hogy az elkészítendő ágy
számára megfelelő minőségű és mennyiségű trágya álljon
remélkezésünkre. A legmegfelelőbb erre a jó lótrágya, mert
ez könnyen kezelhető és hamar melegíti az ágyat. Tehát
már most célszerűen kell foglalkozni a kérdéssel. Ha nem
áll rendelkezésére valakinek a gazdaságában lótrágya, úgy
csere, vagy vásárlás útján gondoskodjék megfelelő meny-
nyiségű trágyáról. A melegágyban való termelésnek és pa-
lántanevelésnek a sikere a melegágy elkészítéséhez használt
trágya minőségétől függ. Mindig ezt kell szem előtt tar-
tani, ha a sikeres melegágyi termelést biztosítani akarjuk.

Egy tányér leves.

A háromnapos asszonyka lelkendezve meséli el a
urának, hogy már az első koldus is megjelent a háznál
— És mit adtál neki, édes?
— Adtam neki egy tányér levest és húsz fillért.
— Nos és meg volt elégedve? Megette a levest?
— Hát hoggye este volna meg!
— No, akkor becsülettel megszolgáltá a húsz fillé-